

Küresel Kriz Ateşinde 2009 Türkiye Bütçesi...

Elk. Müh. Musa Çeçen
EMO YK Bşk.

TBMM Genel Kurulu'nda kesintisiz 12 gün süren görüşmelerin ardından 117 ret oyuna karşılık, 324 oyla onaylanan 2009 yılı bütçesi neler götürüyor. 3 Kasım 2008'de görüşmelerine başlanan 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı, 16 Aralık'ta TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanmış ve kabul edilmişti.

IMF ile yeni bir stand-by baskısı altında, toplam 3 milyar 61 milyon 932 bin TL'lik kesintiye uğrayan 2009 bütçe büyüklüğü 259 milyar 157 milyon TL, bütçe gelirleri ise 248 milyar 759 milyon TL oldu. Bu durumda 10 milyar 397 milyon TL'lik bütçe açığı resmen onaylandı. Peki hiçbir şey getirmediği kesilen 2009 yılı bütçesi neler götürüyor göz atalım.

Kamu emekçilerine yine kemer sıkılmak düştü;

Uzun yıllardır ülkemizde kol gezen ekonomik krizin yeni sürümü ile büyüme başta olmak üzere belli veriler revize edilmiş 2009 bütçesi yerel seçimlere bağlı harcamalar tartışılırken TMMOB, DİSK, TTB ve KESK üyeleri tarafından TBMM önünde ve tüm ülkede protesto edilmişti. 2009 bütçesi kamu harcamalarını kısmakta, IMF'nin direktiflerine uygun olarak kamu çalışanlarına 2009 yılı ilk 6 ayı % 4, ikinci 6 ayında % 4,5 zam yapılması ile sınırlandırılmaktadır. Kamuda boşalan kadrolara mevcut çalışan sayısının % 25'ini geçmeyecek şekilde yeni personel sınırlandırılması yapıldı. Bu sayede bir taşla bir kez daha iki kuş vurulmuş, "kamu hizmetlerinde zoraki başarısızlığın tesisi" ile bir kez daha kamu hizmetinin gözden düşürülmesi gerçekleştirilmiş olacaktır.

Yatırımlar; Bir başka bahara;

2009 yılı bütçesi yine yatırımsızlığı öngörmektedir. Ek yatırım cetvellerinde yer alan projeler dışında, herhangi bir projeye harcama yapılamayacağını düzenlemektedir. Hükümetin sosyal yardım politikaları, kömür ve makarna vb gıda maddesi dağıtım yöntemlerinin giderek yoksulluğu ve yoksunluğu kurumlaştıracağı kesin görünmektedir.

2009 yılı bütçesi işaret ettiği politikalar üzerinden hükümetin niyeti ve iktidarın dayandığı kapitalist sistemin işleyişi

olarak ifade edilebilecek yaklaşımının anlaşılması gerekmektedir. AKP iktidarı bu yolla yarattığı yoksulluk üzerinden kendi oy potansiyelini beslemekte sakınca görmemektedir. Bütün bunlar yaşanırken örgütlü kesimler iş yavaşlatma vb yollarla tepki göstermişlerse de, görülen odur ki; hükümetle içli dışlı olan yetkili (!) kamu sendikaları üyelerinin, "kayıkçı kavgası görünümü" toplu görüşmelerde yer alan sendika liderlerini henüz sorgulamayı düşünmemektedir. Hal böyleyken yerel seçimlere beş kala görücüye çıkmış siyasetçileri dize getiremeyen, dağıtılacak kömüre, erzaka bel bağlayan halkımız, böyle bir bütçeden fazlasını beklemeyi hak edebilir mi? Bu belki de asrın sorusudur.

IMF baskısı ile üç yıllık süreçlerle bütçe hazırlığı yapılmaktadır. Bu çerçevede üç yıllık tahminler ve niyetler "Bütçe Gerekçesi" adı verilen resmî hükümet belgesinde açıkça ortaya koyulmaktadır. Bu belgeler AKP iktidarının niyeti ve hedefleri ile ilgili net mesajlar vermektedir. Bunların ilki işsizlik sorunu ile ilgilidir. Belgede 2009-2010 yıllarında resmî işsizlik oranı %10,5 düzeyinde ifade edilmekte ise de küresel ekonomik krizle bunun çok daha yüksek oranlara çıkacağı kesindir. Bu nedenle verilen mesaj oldukça açıktır: AKP iktidarı işsizliği önlemeye ya da hafifletme niyeti taşımamakta, işsizlik sorunu onu fazlaca ilgilendirmemektedir. Gerçekte %17-18 olan işsizlik sorunu %10,5 olarak resmedilmiştir.

Özelleştirmelerle eğitime daha çok kaynak ayrılacağı söyleminin yalan olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Genç bir nüfusa sahip olmamıza, gelişmek için teknolojiyi yakalamak zorunda olan bir ülke olarak eğitime kaynak ayırmamız zorunlu iken bu kaynak milli gelirin % 3,8-4,2 oranında kalmıştır. Gelişmiş ülkelerin bu alandaki kaynak kullanımı, gelişmiş olmalarına rağmen bunun iki katıdır. Ne yazık ki, aynı durum sağlık ve sosyal harcamalar için de geçerlidir. Özetle AKP iktidarı ülkede yaşayanların sosyal yaşam düzeyinin gerilemesine sessiz kalmış, toplumun yeterli tepkiyi vermesini değerlendirerek, halkın yaşam

düzeinin iyileştirilmesi yönünde ciddi bir atılım yapmayı bir kez daha gereksiz görmüştür.

Kamu yatırımları ve diğer kamu harcamalarında da durum aynıdır. Çok düşük düzeyde seyreden kamu yatırımlarının yükseltilmesi de üç yıllık perspektifte radikal biçimde düşünülmemektedir.

1997 yılında özelleştirilerek içi boşaltılan bankaların 45 milyar dolar kaynağı sermaye yaratmak projesine uygun olarak hortumlanan bankaların borçlarının ve sonrasında "hepimiz aynı gemideyiz" aldatmacası ile kamuya yüklendiği unutulmamalı. Bunun sonucunda kamu çalışanlarının özlük hakları, eğitim, sağlık harcamaları, tarım kesimi ve diğer kamu harcamaları üzerine şiddetli baskı uygulanmıştır.

2009 yılı Bütçe Yasasında da görülmüştür ki; bugüne kadar ekonomide oluşan gelir, adaletsiz dağıtılmaktadır. Egemenler, varsıl kesimler baskı ve kontrol altında tuttukları iktidar aracılığı ile bütçe ve/veya sosyal güvenlik kurumları üzerinden yoksul halk ve emekçi kesimlere pay vermek istememektedir.

Kömür kara, AKP'nin niyeti kömürden kara;

Garip olan; 2009 bütçesinde KİT ve bağlı ortaklıklarına aktarılacak 3 milyar 484 milyon TL'den 1 milyar 103 milyon TL'si halka bedava kömür dağıtımına ayrılmış olmasına karşın, bu kömürü üreten TTK özel bankalara borçlanarak bu açığı kapatmaya çalışmasıdır. Bir kere daha devlet kendi eli ile KİT'lerde büyük açıklar yaratarak, KİT'lerin kamunun sırtında kambur olduğunu, bu yüzden özelleştirilmesi gerektiği söylemini oy deposu olarak kullandığı kömür üzerinden üretmiş oluyor.

Ana muhalefet partisinin bütçe yasasının bazı maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurduğu 2009 yılı Bütçe Kanunu küresel ekonomik krizin gerekçe gösterilmesi üzerinden sürekli olarak halkımız aleyhine revize edileceğini söylemek kehanet olmayacaktır.

Bizler emekçilerle haykırmaya, bu haykırıya halkın katılımını beklemeye devam edeceğiz.

IMF'ye değil, emekçiye bütçe!